

Del

Del

Målfrid Grude Flekkøy

Årsmelding og
rapport 1989.

september og ut året. s. 11

Trond-Viggo Torgersen

ÅRSMELDING 1989

INNHOLD:

Forord	s. 2
Del I: Melding om virksomheten fra årsskiftet og frem til ombudsskiftet 1 september 1989. v/Målfrid Grude Flekkøy.	s. 3
Del II: Virksomhetsrapport fra 1 september og ut året.	s. 11
Del III: Vedlegg	
A: Statistikk.	s. 21
B: Avgitte høringsuttalelser.	s. 36
C: Barneombudets regnskap.	s. 38
D: Barneombudets lov og instruks.	s. 39

FORORD.

Denne årsmeldingen bærer preg av at det i 1989 var skifte av ombud. Målfrid Grude Flekkøy gikk av som ombud, etter 8 år i jobben, og ble avløst av Trond Viggo Torgersen den 1. september.

Ombudsskiftet førte til store endringer i Barneombudets arbeid, både når det gjelder mediafokusering, prioriteringer, og arbeidsform. Vi har derfor funnet det riktig og naturlig å dele denne årsmeldingen inn i 2 hoveddeler.

I del I er det avtroppende Barneombud Målfrid Grude Flekkøy som beskriver sitt arbeid i løpet av det siste året, der hun også kommer med en oppsummering og en vurdering av de første 8 årene som ombud.

I del II beskrives Ombudets virksomhet fra september og ut året, dvs. etterat Trond Viggo Torgersen startet opp som Norges annet Barneombud.

I del III har vi i år, som tidligere, en statistikkdel som i detaljert form redegjør for virksomheten i løpet av året. Statistikken er laget etter samme mønster som tidligere år, slik at det er mulig å sammenligne tallmateriale for perioden 1981 til 1989.

På grunn av store endringer i registreringsrutinene etter 1. september gi statistikken ikke et helhetlig bilde av virksomheten de siste 4 månedene, noe som gjør verdien av tallmaterialet noe begrenset. Vi viser her til kommentaren som står før presentasjonen av tabellene.

I del III er det også en samlet oversikt over de høringsuttalelser som Barneombudet har avgitt i løpet av de åtte første årene.

I tillegg kommer en oversikt over Barneombudets regnskap i 1989.

Til slutt er Barneombudets lov og instruks tatt inn til orientering.

Vi beklager at denne årsmeldingen kommer så sent. Årsaken til dette er den enorme økningen i antall henvendelser etter ombudsskiftet, som har gjort det vanskelig å få prioritert dette arbeidet. I tillegg har det vært sykdom og permisjon i staben, som også har bidratt til denne forsinkelsen.

Vi håper meldinga gir inspirerende informasjon om Barneombudets arbeid, erfaringer og faglige prioriteringer, også sett i lys av ombudsskiftet.

God lesning!

DEL I.

ERFARINGER OG TILBAKEBLIKK ETTER 8 ÅR SOM BARNEOMBUD

v/Målfrid Grude Flekkøy.

TILBAKEBLIKK:

Da jeg ble utnevnt til Barneombud i 1981 var jeg klar over de delte meninger om Ombudet. Forventningene var uklare og mangeartede. Mandatet, gitt i lov og instruks, var så vidt formulert at nesten alt var "lov". Uansett hva vi ⁽¹⁾ gjorde, hva vi valgte å satse på, ville vi skuffe noen og glede andre. Startfasen ble ikke mindre komplisert av at Stortingsvalget i 1981 førte til at de partiene som stemte mot Ombudet fikk flertall, med en statsminister som i valgkampen hadde lovet å legge Ombudet ned. Fremtiden var usikker, - så vi bestemte oss for å se bort fra både forventninger og usikkerhet og gjøre så godt vi kunne i den tiden vi fikk.

Som person var jeg offentlig ukjent, bortsett fra innen den kommunen der jeg hadde hatt både jobb og kommunepolitisk virksomhet. Innen det partiet jeg representerte hadde jeg ikke hatt verv utover kommuneplanet. På den måten var forhåndsoppfatningene uklare, både godt og vondt. Jeg kunne satse på å bygge opp Omubdet uten personfokusering, - men jeg hadde ingen umiddelbar "gjenkjennelses"-effekt blant folk.

Mine egne målsettinger var i og for seg greie: Det viktigste måtte være å fastslå over tid at Omubdet var nyttig, å etablere Ombudet som et positivt begrep hos både barn og voksne.

Det andre - og minst like viktig - var å gi Ombudet en klar "Barneprofil", - **for barn** i dobbelt forstand. Tidligere årsmeldinger viser hvordan utviklingen i antall saker og sakstyper har vært. Imidlertid har det først nå vært mulig å se nærmere på enkelte spørsmål, så som barnehenvendelsene og endringene i synet på Barneombudet som institusjon, dels ved hjelp av utenforstående instanser. Disse har i hovedsak vært MMI og en amerikansk professor (Gary Melton) som med Fulbright-stipendium høsten 1989 var knyttet til Norsk Senter for Barneforskning for å studere det norske Barneombudet nærmere. UNICEF engasjerte meg til å skrive om erfaringene mine som ledd i arbeidet med å følge opp den nye FN-konvensjonen om Barns Rettigheter.

(1) Jeg er mange ganger blitt arrestert for å bruke 'vi'-formen. For meg er dette helt naturlig, og hang sammen med den vekt som ble lagt på det nære, tverrfaglige arbeidet i staben.

BARNEHENVENDELSENE:

Antallet barnehenvendelser har alltid vært spesielt vanskelig å vurdere. Mange barnehenvendelser var underskrevet av en gruppe av ukjent størrelse, f.eks. "Hilsen fra alle barna i Fjellveien" eller "Barna i 2. klasse, X skole". Barn som ringte hadde ofte en hørbar krets rundt seg som visket og fniste.

Det absolutte antall registrerte barn var stabilt over år, men sett i forhold til det stigende antall henvendelser, gikk prosenten ned. Dette ga grunn til bekymring, for barnehenvendelsene var på noen måter viktigere enn de andre, og det var først og fremst Barnas ombud vi skulle være.

Storparten av barn som kontaktet kontoret var mellom 7 og 12 år.

Aldersfordeling.

Alder er kjent for 411 individer, skoler og klasser holdt utenfor.

Alder	Total		Gutter			Jenter		
	T	%	t	%/g	%/T	t	%/j	%/T
0-6 år	24	5,7	8	6,5	1,9	16	5,6	3,8
7-12 år	236	57,4	69	56,1	16,8	167	58,0	40,6
13-16 år	137	33,3	42	34,1	10,2	95	33,0	23,1
17-18 år	14	3,4	4	11,4	1,0	10	3,5	2,4

T: Alle saker reist av barn.

t: Alle saker reist av g/j

%/g: Prosent av alle saker reist av gutter

Barn i alderen 7-16 år utgjør 12,5 % av befolkningen. Sett i forhold til antall voksen-henvendelser er en prosent på 7 - 12,5 ikke urimelig, - hvis vi ikke hadde ønsket et sterkere innslag fra barna selv. Noen vil hevde at nedgangen i antall henvendelser fra barn måtte bety at barn har det så godt. Vi var klar over at Barneombudet ikke fikk vite om alt det fine som skjedde for barn rundt om i landet, - vi var et "klagekontor". Men de henvendelsene som kom avdekket til dels alvorlige problemer og fordelingen mellom de ulike saksområdene var relativt stabil. Det var derfor liten grunn til å anta at vilkårene for barn var sterkt forbedret generelt eller på et bestemt område. Det eneste området der det var markert nedgang, var "Familiesakene", "Skoleproblemene" noe mindre.

Saksområder, fordelt etter alder og kjønn.

Alder	0 - 6 år			7 - 12 år			13 - 16 år			17 - 18 år		
	g	j	t	g	j	t	g	j	t	g	j	t
1. Spes.	0	1	4	7	25	32	5	18	23	1	4	5
2. Tilsyn	0	1	1	4	8	12	0	3	3	0	0	0
3. Skole	0	0	0	13	38	51	9	9	18	1	1	2
4. Kultur/ forbruk	3	7	10	10	23	33	8	9	17	0	0	0
5. Familie	0	2	2	12	37	49	18	65	83	2	9	11
6. Plan.	3	2	5	14	18	32	1	3	4	0	0	0
7. Div.	2	6	8	9	20	29	0	6	6	0	0	0

Minst 1.100 barn var i direkte kontakt med ombudet 1982-1988; dobbelt så mange jenter som gutter på alle alderstrinn. Jenter i barneskolealder var mest opptatt av skoleproblemer, tenår-jentene mere av familieproblemer. Henvendelser fra gutter var nesten like hyppige som henvendelser fra jenter når det gjaldt planleggingssaker. Hvis en innen dette saksområdet splitter gruppene slik at jenter i 11-14 års-alder kan sammenlignes med gutter 13-16 år (samme modningsnivå), er det flere henvendelser fra guttene enn fra jentene på dette feltet.

Er det fremdeles delte meninger om Barneombudet?

Det var med fem stemmers overvekt Lov om Barneombud ble vedtatt av Stortinget i 1981, med Ap, SV, og V som stemte for; de andre partiene imot. Meningsmåling fra den gangen finnes ikke. Men i utredningskomiteene og høringsrunden var meningene delte. Bl.a. var den interdepartementale gruppen delt i to like deler, med Justisdepartementet, FAD, og KAD for forslaget; KUD, Sosialdepartementet og Finansdepartementet imot. De fleste fylkesmenn gikk imot, sammen med flere organisasjoner, f.eks. Norges Husmorforbund. (Wiik, 1981.)

Hovedforskjellen i synene gikk på om barn som gruppe trengte en slik talsperson, eller om foreldrene og eksisterende organ skulle ivareta det ansvar Barneombudet var tillagt.

Hva mener folk flest nå ?

Markeds- og Mediainstiuttets undersøkelse fra november 1989 viser at 80-90 % av et tilfeldig utvalg av befolkningen at Barneombudet er nyttig og bør opprettholdes, selv blant de som stemmer for de politiske partier som gikk imot opprettelsen. Den eneste forskjellen mellom undergruppene var at mens 76-100% av de som stemte for andre partier synes kontoret er nyttig, var det "bare" 65 % av Fremskrittspartiets velgere som mente dette. I de partiene som stemte mot opprettelse av Barneombudet mener nå 76-88 % av velgerne at kontoret er nyttig.

Av utvalget (1.094 personer over 15 år) svarte 74 % "Barneombudet", "Barnehageombudet" eller "Barnevernombudet" ⁽²⁾, når de ble spurt om de kjente en instans som arbeidet for barn i Norge. Halvparten av dem nevnte ombudet først. 83 % nevnte navnet på det nye ombudet, 38 % navnet på det første ombudet. 40% trodde staben besto av fem personer eller mindre, 35 % at staben var på 10-50 personer, 3 % trodde at det måtte være mere enn 50 personer! Det var ingen særlige forskjeller mellom landsdelene eller aldersgruppene.

Om barn kjenner Barneombudet vet vi noe om fra en undersøkelse foretatt av en gruppe lærerskolestudenter. I deres utvalg på 74 12-åringer i Hordaland sa 69% at de hadde hørt om Ombudet, og 64% trodde at Barneombudet kunne hjelpe hvis de hadde et problem.

Et mulig mål på Stortingets oppfatning av Barneombudet er den årlige budsjettutviklingen, - den eneste sjansen Stortinget har til å styrke eller svekke kontoret. Generelle innstramminger som til dels rammet et lite budsjett særlig hardt gjorde situasjonen vanskelig de første årene. Men for 1989 ble budsjettet øket med 23%, til tross for en fortsatt stram linje forøvrig, og budsjettet for 1990 ble styrket med ytterlig 50%. ⁽³⁾

		Indeksøkning	% Budsjettøkning
1982:	N.cr. 1.113.280,-	12,9	
1983:	N.cr. 1.272.000,-	10,7	14,0
1984:	1.360.000,-	12,6	6,8
1985:	1.434.000,-	8,3	5,4
1986:	1.482.000,-	11,0	3,3
1987:	1.623.000,-	8,5	9,5
1988:	1.745.000,-	5,0	7,5
1989:	2.145.000,-	4,5	23,0
1990:	3.200.000,-		50,0

(OECD Economic surveys 1989)

Gjennom over 50 intervjuer med departementsansatte, organisasjonsmedlemmer o.a. kommer Gary Melton ⁽⁴⁾ til følgende slutning: "...politisk motstand har dampet bort i løpet av få år. Ingen i ansvarlig posisjon snakker nå om å legge det (Ombudet) ned. Parallelle endringer kan observeres i kvinneorganisasjonene..." "... (som) ikke lenger har motforestillinger mot ombudet. F.eks. var Norges Husmorforbund en tidlig motstander, men er siden blitt en aktiv medspiller..." (Min oversettelse.)

Mitt eget inntrykk etter samarbeidet med departementene er at bildet er blitt mere variert enn det var i etableringsfasen, hvis samarbeidet gjennom åtte år er et mål. Ser jeg tilbake er det lettere å se at samarbeidet med departementene generelt

(2) 63% svarte 'Barneombudet', - for meg er det ikke uventet eller uvant å bli kalt både 'Barnehageombud' og 'Barnevernombud'.

(3) Budsjettutvikling sammenlignet med inflasjon 1982 - 1990.

(4) "Lessons from Norway", manus 1990.

kunne vært bedre dersom ombudet hadde vært bedre orientert om planer og løpende arbeid med prosjekter. Slik det var, risikerte vi å komme med forslag til prosjekter som alt var under arbeid, eller foreslo endringer som var på gang. På dette punktet er det nok en fin balanse, i forhold til det enkelte departement, særlig FAD. På den ene siden ville det vært en fordel å være bedre informert og kunnet trekke mere "i spann". På den annen side, med ansvar for å kritisere (positivt og negativt) nyttet det ikke å bli så nært knyttet til ett departement at Barneombudet ble identifisert med dette departementet.

Det kan også være av interesse å se nærmere på endringer i holdningene til ombudet fra departementenes side. Av departementene som gikk i mot, har vi ikke merket særlig uvilje (eller velvilje?) fra Finansdepartementet. KUD har snudd, iflg. G. Melton, noe som bekrefter mitt eget inntrykk av samarbeidsvilje. Sosialdepartementet er vanskeligere å vurdere. Vansker med å få svar på henvendelser, relativt mindre respons på høringsuttalelser (enn f.eks. fra Justisdepartementet) kan ha andre årsaker enn gammel uvilje, f.eks. generelt stor arbeidsbelastning. Det er også mulig at Sosialdepartementet, med barn som klienter, opplevde meg som barneombud mere av en faglig trussel enn f.eks. Justisdepartementet gjorde. Og sist, men ikke minst, - de forslag Barneombudet hadde til lovendringer o.a. til Sosialdepartementet kostet penger i en helt annen størrelsesorden enn forslagene til flere andre departementer.

Har da Barneombudet oppnådd resultater ?

Den første målsettingen var å befeste ombudets stilling, og å gjøre det nye ombudet kjent som en reell instans for hjelp, ikke minst blant barna. Denne målsettingen oppnådde vi, men viktigere: Barneombudet ble en kanal for barn, - slik at de også har et sted å gå med meningene sine, med en forvissning om å bli tatt alvorlig, og at det blø forsøkt gjort noe med det det var mulig å gjøre noe med.

Kontoret hadde ikke kapasitet til å følge opp sakene. Avisutklippene, fordoblet i antall fra 1982 til 1988, ga tilfeldig informasjon f.eks. om hvordan Barneombudets uttalelser ble brukt. Voksne ga oss sjelden eller aldri svar på "hvordan det gikk". Barna gjorde det, - men de utgjorde tross alt et mindretall. På det statlige plan kunne vi se av proposisjoner til Stortinget - i de saker som er kommet langt - i hvilken grad uttalelser ble sitert og evt. fulgt. Og Barneombudet har fått offentlig anerkjent sin rolle i følgende nye lover og regelverk:

1. Forbudet mot fysisk straff og andre former for behandling av barn som kan true barnets psykiske eller fysiske utvikling.
2. Nye forskrifter for barn på sykehus.
3. Heving av den kriminelle lavalder til 15 år (Barneombudet ønsket 16 år).

4. Byggeforskrifter for mer barnesikre boliger.
5. Forskrifter for sikring av barn i bil.
6. Endring av Plan- og bygningsloven slik at barn er sikret en særlig talsperson i de kommunale Bygningsrådene.
7. Nasjonale retningslinjer for å sikre at barns interesser blir ivaretatt i all kommunal planlegging.
8. Endring av Lov om barn og foreldre, slik at alle barn har rett til samvær med begge foreldre, uansett om foreldrene har vært gift eller ikke, har bodd sammen eller ei.
9. Åpning for at kommunene kan vedta lokale retningslinjer for salg og utleie av videogrammer for å beskytte barn mot skadevirkningene av videogrammer.

Hva har vi lært som andre kan lære av ?

Den nye FN-konvensjonen om Barns Rettigheter gjør det aktuelt for mange land å se hva slags organ som skal følge med i at konvensjonen blir fulgt. For Norge har andre alt foreslått at Barneombudet kan være det norske organet. For andre land er det viktig å se hvilke sider ved Ombudet som gjør at det virker.

Ved å sammenligne med andre måter å arbeide for barns rettigheter, er det klart at det norske Ombudet har en viktig kombinasjon av særtrekk, noen uttrykt i lov og instruks. Etter min erfaring er disse:

1. Ombudets uavhengighet i forhold til administrasjon, organisasjoner og andre.

Barneombudet ble opprettet av Stortinget. Ved å gjøre det, anerkjente Stortinget at barn trenger en offentlig, avhengig talsinstans, og - indirekte behovet for kritikk, også av Stortinget selv. Ved hjemling i lov ble Barneombudet permanent, uavhengig av politiske endringer, inntil Stortinget selv evt. opphever loven. Selv om Stortinget bevilger budsjettet, har ikke Stortinget instruksjonsmyndighet overfor ombudet, utover de grenser lov og instruks gir.

Barneombudets uavhengighet av andre instanser har flere konsekvenser. For det ene kan ombudet ta opp problemstillinger som andre, f.eks. grunnet avhengighet av enten politisk ledelse eller byråkratiske spilleregler, vanskelig kan ta opp. For det annet er Ombudet ubundet av byråkratiske spilleregler og kan sende et problem 'til topps' i systemet, uten hensyn til vanlig byråkratiske spilleregler, - eller til pressen. Ombudets uttalelser kan også distribueres fritt, uten hensyn til politisk godkjenning.

2. Barneombudets målsetting er entydig.

Barneombudet har en og bare en problemstilling: Hvordan vil dette virke på barn? Selv om Ombudet mange ganger har foreslått eller støttet andres forslag til bedring av foreldres situasjon, er dette også med utgangspunkt i at foreldre som fungerer så godt som mulig er bedre for barna. Ombudet er ikke forpliktet til å ta andre hensyn, f.eks. til de eldre eller til f.eks. å saldere budsjetter. Særlig fordi Ombudet også er lovmessig og økonomisk uavhengig av andre, mistenkes ikke Ombudet for å ha skjulte motiver, eller bruke barn som påskudd til å tjene andre interesser.

3. Tilgjengeliget.

Dels som konsekvens av å være opprettet offentlig, kjenner "alle" Barneombudet. I kraft av sitt mandat og kontakt med departementer, kommuner, og Stortingets medlemmer, blir Barneombudet en "åpen kanal", en direkte kommunikasjonsmulighet begge veier mellom f.eks. norske barn og Stortinget. Denne tosidige tilgjengelighet er en av de vesentlige forskjellene mellom det norske Barneombudet og andre modeller, f.eks. "Kontakt" eller "krisetelefoner" eller private organisasjoner som oppretter "ombudsfunksjoner" for barn.

Tilgang på informasjon sikres også gjennom Ombudets adgang til alle institusjoner for barn, retten til å få konfidensielle opplysninger om nødvendig, kombinert med retten til å beskytte kilder. Uten slike retter ville mange opplysninger bli holdt tilbake, informasjon som er nødvendig for å få et riktig bilde av en situasjon.

For det norske Ombudet var forbudet mot å behandle konkrete enkeltkonflikter mellom barn og foreldre, og mellom foreldre innbyrdes av stor betydning. Ikke nok med at kontoret kunne druknet i slike saker, - men forbudet gjorde også at kontoret ikke kan fungere som overprøvingsinstans for andre som arbeider med familiekonflikter. Slike henvendelser kom - i store antall - men de måtte avvises. Likevel ga henvendelsene grunnlag for å ta opp prinsipielle spørsmål, f.eks. barns rett til egne talsmenn i skilsmisssaker, deres rett til å kjenne begge foreldre uavhengig av foreldrenes ekteskapelige stilling, behovet for rådgivning istedenfor meglings ved separasjon.

I tillegg til det som fremkom av lov og instruks, hadde vi impliserte retningslinjer:

- Ombudets forslag og uttalelser måtte være realistiske. Selv om vi nok kunne ønske oss ideelle forhold, er neppe ideelle - men åpenbart umulige - forslag egnet til å endre andres oppfatninger.

- Forslag og uttalelser måtte, så langt råd var, bygge på faktisk kunnskap - ikke rykter, personlige følelser eller private oppfatninger. Tverrfagligheten var viktig, og den vi hadde fungerte godt. Vi kunne også hente informasjon fra andre, - og det gjorde vi, så ofte vi kunne. Likevel anså vi det aldri som en skam når vi måtte innrømme manglende fagkunnskap. Derimot hadde det vært en skam om noen beskyldte oss for slurv. Uten et krav til faglig pålitelighet ville stillingen til Ombudet raskt svekkes. Dessuten ville vi vært mere utsatt for kritikk for å gi uttrykk for partipolitiske oppfatninger. Dette betydde ikke at vi ikke uttalte oss om spørsmål som kunne vise seg å bli politisk brennbare, f.eks. spørsmålet om anonymitet ved kunstig inseminasjon eller spørsmålet om kristen formålsparagraf for barnehagene. Men det påpeker hva barn har behov for, og hva som trengs, innebærer ikke politiske valg fra Ombudets side. Vi kunne f.eks. hevde at alle barn trenger barnehage, og peke på hvordan behovene for barnehage øker som konsekvens av de små familier, uten å ta stilling til om barnehager skal være offentlige eller private, - bare innholdet og kvaliteten holder mål. Vi kunne peke på at barnefamilienes økonomi trenger styrking, be om undersøkelser av hva det egentlig koster å ha barn, peke på at subsidier, betalingssatser i barnehager, barnetrygdens størrelse, mulige skattelettelser for foreldre, - alt må sees i sammenheng hvis det skal bli en reell bedring. Men vi foreslo ikke hvilke av de nevnte hjelpemidler som burde tas i bruk. Slike valg må politikere ta.

Hvordan situasjonen for barn ville ha vært uten Barneombudet er det ikke godt å si. Min personlige oppfatning er at resultatene i allfall ville ha kommet langt senere enn de nå gjorde. Det er ikke tvil om at Ombudet kunne sette en ball i spill som andre, f.eks. bundet av lojalitet til politisk ledelse, vanskelig kunne gjøre. Andre forslag er fremdeles under arbeid, - spesielt de som åpenbart er mere kostbare enn de som er vedtatt. Å gi alle barn rett til barnehageplass eller å innføre lengre skoledager er to eksempler.

Ellers er det nok vanskelig å vurdere om f.eks. barn i Norge har det bedre nå enn i 1980. Kanskje skal vi være glad til at de ikke har det verre, i tider med stadig strammere kommunal og nasjonal økonomi og med en stadig økning av valgbare, stemmeberettigede eldre.

DEL II.

OMBUDSSKIFTE - NY GIV OG MANGE UTFORDRINGER.

Trond-Viggo Torgersen startet opp som Barneombud den 1. september. Norge fikk ved denne ansettelsen et Ombud som var kjent i befolkningen både blant barn, ungdom, og voksne, på grunn av sine mange fjernsynsprogrammer, opptredener, bøker, plater, og kunstneriske engasjement. Henvendelser til Barneombudets kontor allerede de første ukene viste klart at hele Norge ikke bare kjente ombudet, men også var på fornavn med ombudet. De aller fleste henvendelsene startet med "Kjære Trond-Viggo".

Dette ga Barneombudet som institusjon et helt spesielt utgangspunkt til å kunne reise barnefaglige spørsmål i media, og å sette sentrale problemstillinger på den politiske dagsorden.

Et sentralt mål for det nye ombudet var å rette søkelyset på de svakeste og mest utsatte barnegruppene. Dette skjedde ved at Barneombudet allerede i sin tiltredelseserklæring rettet søkelyset på de mange ubehandlede sakene i barnevernet .

I tillegg var Barneombudets utgangspunkt å synliggjøre behovet for, og betydningen av å få et utvidet skole- og fritidstilbud til de yngste skolebarna.

Det er begrenset hva vi i denne meldinga vil kunne gi av informasjon om erfaringer ved det nye Ombudet da det dreier seg om kun 4 måneder. Vi viser derfor til årsmeldinga for 1990, for å kunne gi et rettferdig inntrykk og mer inngående informasjon og vurdering av ombudsinstiusjonen, som følge av nytt Ombud. Vi vil derfor i denne sammenheng i en kortfattet form gi en beskrivelse av det arbeidet som ble gjort fram til årsskiftet.

Trond-Viggo Torgersens tiltredelsestale vil gi et godt bilde av hvilke mål og ønsker det nye ombudet hadde for sin virksomhet.

Vi gjengir derfor denne i sin helhet:

Tiltredelsestale 1. september 1989: Barneombud Trond-Viggo Torgersen.

Alle trenger luft, mat og drikke.
Alle trenger kjærlighet.
Alle trenger barn.

De fleste har kjent sult og tørst og gispet etter luft.
De fleste har også kjent mangel på kjærlighet.
Men hvordan kjennes det å trenge barn?
Hva skal vi det hele tatt med barn?
Som mann og til og med vitenskapsmann vet jeg svaret:

"Barn har vi fordi vi må ha en praktisk måte å lage voksne på.
Det er rett og slett enklest om man er minst først. Siden sex er gøy og det dessuten er strevsomt å sjekke opp nye damer hver gang, veldig dyrt er det også, så er det jo faktisk "to fruer i en smekk" dette at kvinner er skapt med denne utrolig smarte innoververtissen.

Det faller jo så naturlig for dem også dette ruge- og opplæringsarbeidet. (Arbeid og arbeid, det er jo mye pauser innimellom, da - og lange sommerferier.) Også er det en trivselsfaktor for dem dette med barn - for kvinner. Det faller liksom for dem. Det er både praktisk, og gir oss arbeidsro. Det med arbeid - og da mener jeg virkelig arbeid - med lønn - det ligger jo mest naturlig for oss menn.

Problemet idag er at vi har fått endel kvinner som ikke er naturlige lengre, men som vil være menn. De skjøtter ikke pliktene sine, og så får vi problematiske barn og udisiplinert ungdom. Dette er en av de uheldige konsekvensene av "kvinner og barn først" -epoken. Barn i Norge idag har det alt for bra. Denne klagingen over innsparinger er et rent luksusfenomen."

Dette var ikke et innlegg i valgkampen, men resonnementet lever ute i den norske urskogen.

Norge er et av verdens rikeste land - for hvem?

Barn er definert som alle under 18 år og utgjør 1/4 av Norges befolkning. Får de 1/4 av vårt overskudd?

Deler vi rimelig av kaka med barna våre?

Hvilken start gir vi våre barn? For de blir våre før eller siden - som en ressurs eller et problem - samfunnsøkonomene har regnet ut hvor det lønner seg å investere; i forebygging og ikke i reparasjoner.

Hvordan møter vi som samfunn førstegangsfødende, nyetablerte foreldre?

Med en graviditetsperiode som ikke gir noen faglig kompetanse til

foreldrerollene. Barnet veies og måles før og etter fødsel med desimaler selv postverket har sluttet med. Med den overordnede forsikringen fra samfunnets side om at barnet har gode oppvekstvilkår, at foreldrene har gode betingelser for å klare sin krevende oppgave når aldri lenger enn til petit-spaltene. Og det til tross for at vi har store problemer.

Det dør over 500 småbarn i Norge årlig.

Norge har økende tilfeller av plutselig spedbarnsdød. De høyeste tallene i Norden.

Norge har flest antall barneulykker i Norden.

Lammet av mishandling og incest har selv helsemyndighetene mistet oversikten over hvilke ressurser som går tapt når de mange små familiene må legge inn årene fordi presset fra samfunnet blir for stort. Hvert år blir ca. 10.000 barn rammet av en skilsmisse.

Småbarnsforeldre er totalt sett den gruppen som har den dårligste økonomien i vårt land. Som par kommer de gjennomsnittlig dårligere ut enn en enslig pensjonist. Selv om begge foreldrene arbeider.

Barnehagedekningen i Norge er 32 % (Sverige 56%). Det er her kommunene skjærer ned når de skal spare for samfunnet. Småbarnsforeldrene må klare seg selv.

Deler vi rimelig av kaka med barna våre?

Halvparten av 1. klassingene i Norge har både mor og far i full jobb. Ca. halvparten av fedrene jobber til og med mye overtid (over 45 arbeidstimer/uke). Differansen mellom barnets skoletid og foreldrenes arbeidstid er 1200 timer årlig - ferie iberegnet. Dersom 7-åringen er våken 12 timer pr. dag representerer dette 100 dager uten tilsyn.

Skolebarnsforeldrene må klare seg selv.

Deler vi rimelig av kaka med barna våre?

Flere og flere av våre nesten voksne barn møter lukkede dører i arbeidslivet og utdannelsesinstitusjonene. Tall fra idag viser over 15.000 under 18 er år uten skole eller jobbtilbud. Vi møter ikke deres behov for en framtid der de er nyttige samfunnsborgere som kan utvikle seg slik vi fikk anledning til. Vi omgås dem for lite, lærer ikke av deres sunne reaksjoner og de roper etter kontakt og reaksjoner. De bør få svar før hærverk blir den eneste uttrykksformen.

Hvorfor lar voksne seg skremme av at de farger håret, spiller høy musikk, og snakker uhøflig. Er det grunn nok til ikke å lytte til deres varsel om vår samtid, om utviklingen, om moral og ansvar. Er det grunn nok til ikke å benytte anledningen til å lære noe?

Gjennom massemedia viser vi dem en verden ingen av oss ville levd i dersom det var hele sannheten. En verden der underholdning og vold glir over i hverandre. Dagsrevyens bilder av mordet på en politiker i Bogota for noen dager siden kunne vært klippet ut av en billig videofilm.

Voksenverdenen er preget av innsiktsløse forklaringer og mangel på modeller for konfliktløsning og mestring av egne problemer.

Vi ser den samme økende tendensen til til voldelige løsninger på konflikter i ungdomsgruppen.

Mobbing og rasisme er en enkel utløsning for manglende innsikt og modenhet. Det finns mange grelle eksempler på unnlattelses-synder i samfunnsoppdragelsen. For å si det på økonomispråket: Det leveres rett og slett for dårlige produkter.

Våre manglende visjoner kan leses i statistikken: Selvmord blant unge mennesker viser økende tall.

Deler vi rimelig av kaka med barna våre?

Resten av sakslisten er lang:

- Barns behov for å ha både far og mor.
- Barns behov for trygge oppvekstvilkår.
- Barns behov for å sikres mot trafikkfare.
- Innvandrers- og asylsøkende barns spesielle behov.
- Funksjonshemmede barns spesielle behov.
- Barnevernets skjebne.
- Barns behov for å være representert i samfunnsplanleggingen.
- Barns behov for et levende nærmiljø.
- Barns behov for en utfordrende skole.
- Barns behov for kulturopplevelser.
- Barns behov for naturopplevelser.
- Barns behov for voksne.
- Barns behov for en fremtid.
- Barns behov for luft, mat, og drikke.
- Barns behov for kjærlighet.
- Barns behov for barn.

Men hvorfor trenger vi barn?

Vi trenger barn for å møte oss selv på det såreste, for å oppleve den største glede og den største smerte, for å kjenne at vi er en del av livet, for å bli ydmyke overfor skaperverket, få respekt for naturen, for å oppleve tid.

Barn kan lære oss noe ingen andre kan. Barn kommer fra vår opprinnelse og er vår eneste sjanse til å oppleve vår egen fortid belyst av våre egen nåtid.

Barn kan lære oss om ekte følelser, åpenhet, nærhet, hengivenhet, kreativitet, ærlighet. De kan sette nye ord på verdensbegivenheter og speile vår samtid i et forklarende lys.

De vil dele sitt med oss - vil vi dele vårt med dem?

Viljen er der, hos mange, men forbeholdene er store og andres argumenter har større egenvekt. Ofte er det kanskje bare fordi barna ikke har noen talsmann i nærheten.

Hva kan Barneombudet gjøre for å endre utviklingen så den gavner barna og dermed resten av samfunnet?

Barneombudet må i første rekke samle de gode kreftene, og de er det mange av innen ulike fagmiljøer, forvaltning, forskning, og frivillige organisasjoner.

Barn trenger flere talsmenn der avgjørelsene tas. Aller viktigst er det kanskje at barn synliggjøres for alle dem som ikke kjenner at de trenger barn.

En måte å synliggjøre barn på er å ta deres kommunikasjonsformer på alvor. Derfor etablerer vi "Klar Melding" - systemet.

Klar Melding består av to deler: Klar Melding INN, og Klar Melding UT.

Klar Melding INN er en "grønn" telefonlinje som ender i en telefonsvarer. Hit kan barn ringe inn sine meldinger mellom kl. 15 og 18 alle dager.

Vi regner med at denne telefonen vil være i funksjon fra 1. oktober.

Klar Melding UT er et 10 minutters fjernsynsprogram som blir laget annenhver fredag og sendt i NRK samme kveld kl. 18.30.

Det første programmet kommer 13. oktober.

Med dette systemet er det meningen at Barneombudet skal få inn henvendelser fra barn som enten er opptatt av store eller små saker. Fra denne telefonsvareren vil så stoffet bli ordnet og behandlet redaksjonelt i samarbeid med NRK DK-Hordaland for så å bli utgangspunktet for fjernsynsprogrammene som direkte vil ta utgangspunkt i barns henvendelser som evt. blir forfulgt innover i maktapparatet.

Dette vil gi norske barn en unik sjanse til å nå fram med sine egne saker. Synliggjøring i praksis.

Et annet stikkord for meg er Ansvarliggjøring.

Både ansvarliggjøre voksne i forhold til barn og ansvarliggjøre barn i forhold til voksne.

Ungdom er i norsk regelverk definert som 12-18 åringer. Dette er kanskje den gruppen som i størst grad er glemt og overlatt til seg selv. Ungdomstiden blir stadig lenger i vår kultur og representerer derfor en større og større ressurs for samfunnet. Men da må vi også ta disse menneskene på alvor.

En måte å ta dem alvorlig på er å gi dem et voksenspråk. Økonomi er et voksenspråk.

Barneombudet vil gi 12-18 åringer en mulighet til å bestemme over penger i fellesskap.

I dag etableres Ungdommens Framtidsfond. Salgsinntektene av boka Vi er Framtida blir de første pengene som går inn på dette fondet.

Vi må sammen finne måter å fylle på med flere midler.

En gang i året vil så renteinntektene av fondet gå til en eller flere saker. Det skal ungdommen i Norge bli enig om. 12-18 åringer inviteres til å foreslå og stemme over hvilke formål pengene skal gå til. Ingen andre får være med i denne avgjørelsen. Fondet disponeres av Barneombudet - ungdom bestemmer hvem som skal disponere rentene. Blir det store summer kan det få store konsekvenser. Økonomi er et øre voksenverdenen hører på.

Selv om det er mange som har døde ører når det gjelder barnas sak, så kan det også komme av at det ikke er noen som stiller spørsmålene. Hvor mange spørsmål har f.eks. Bjørn Hansen og Tomm Berntzen stilt om barne og ungdomsspørsmål under årets utspørringer. Ingen. Er det da noe rart vi ikke får noen svar fra de ansvarlige?

Det er mange med ansvar og makt som har sagt og skrevet forpliktende ord det siste året, så det blåser en vind av håp og vilje over landet. La oss håpe den ikke blåser forgjeves. Vi må handle nå. Vi må alle heise seil for barnas framtid!

PRIORITERTE SAKSOMRÅDER:

Det nye ombudet valgte å prioritere "barnevernet", "heldags-skolen", etableringen av Klar Melding-systemet, og arbeidet med å opprette Barneombudets framtidsfond.

For å synliggjøre arbeidsområdene har vi delt arbeidet inn i 4 hoveddeler:

A: Ubehandlede saker i barnevernet: Anmeldelse av tre kommuner.

Allerede i tiltredelsestalen la Barneombudet vekt på å være talsperson for de barna som trenger et Ombud mest av alle, nemlig de barna som lever i akutt krise og nød, og som ikke får den hjelp de har krav på.

For å synliggjøre problemene i barnevernet laget Ombudet en åpen høring den 10 oktober 1989, med en rekke innkalte forelesere. På konferansen kom det fram at det var et landsomfattende problem med de mange ubehandlet meldingssakene som kontorene ikke undersøkte videre, under henvisning til kapasitetsmangel.

For å synliggjøre barns manglende rettsikkerhet i barnevernet, valgte ombudet å gå til det drastiske skritt å anmelde tre kommuner for ikke å oppfylle sine forpliktelser i henhold til barnevernloven.

Barneombudet tolket situasjonen slik at loven i utgangspunktet er ment å gi barn som er utsatt for mishandling og omsorgssvikt og som lever i akutt krise og nød, rett til å få hjelp av det offentlige. Gjennom de mange henvendesler til Barneombudets kontor var det klart at det lå svært mange ubehandlede meldings-saker på sosialkontoret som ikke ble undersøkt nærmere eller fulgt opp, jfr. Barnevernloven paragraf 16 og 17.

Barneombudet tolket loven slik at kommunene har en forpliktelse til å ha et barnevern som oppfyller lovens krav og gir barn nødvendig rettsbeskyttelse.

Anmeldelsene av kommunene Balsfjord, Notodden, og Fredrikstad ble levert i november 1989, og var tilfeldig valgte kommuner utfra erkjennelsen om at disse forholdene var et landsomfattende problem.

Anmeldelsene ble levert politikamrene i de respektive byene, som ble bedt om å etterforske sakene.

B: Heldagsskolen.

Barneombudet arbeidet aktivt for å synliggjøre skolens rolle i det norske samfunn. Det ble i foredrag og presseutspill pekt på

at mange barn daglig kommer hjem til tomt hus, etter kort skoledag, mens foreldrene i stadig større omfang begge er utearbeidende. Barneombudet pekte på at fedrene forlengst var kjøpt opp som lønnstagere, og at også mødrene nå ble "kjøpt opp".

Alene tilbake sitter barnet.

En måte å løse noen av problemene på er innføring av heldags-skolen. For ombudet sto det sentralt å delta i den pågående skolefaglige debatten, ved å rette søkelyset på hva barn trenger og har behov for.

En sentral målsetting i det videre arbeidet blir også å peke på viktigheten av å slippe barna sjøl til orde. Barn har rett til få informasjon, til å høres, og må selvsagt gis muligheter til å delta i utformingen av heldagsskolen.

C: Opprettelsen av Klar Melding-systemet, for å øke kommunikasjonen og kontakten direkte med barn og unge selv.

Ved et samarbeid mellom NRKs barne- og ungdomsavdeling og Barneombudet ble det mulig å opprette systemet "Klar Melding".

Barneombudet etablerte en "grønn telefonlinje" der barn kunne ringe inn fra hele landet og melde fra om saker de mener Barneombudet bør arbeide med, eller stille spørsmål til ombudet. Disse meldingene var utgangspunktet for fjernsynsprogrammer som ble laget og sendt hver 14 dag. I 1989 ble det sendt - 5 programmer, hver på 10 minutter.

De fleste barna som henvende seg til Barneombudet via denne telefonene var i alderen 9-13 år. I løpet av den korte tida telefonen var i bruk i 1989 fikk vi 341 antall henvendelser.

D: Arbeid med Barneombudets Fremtidsfond.

Barneombudet startet i 1989 med å ta noen foreløpige kontakter for å få etablert Barneombudets fremtidsfond, som også beskrives noe i tidligere siterte tiltredelsestale. I løpet av 1990 vil fondet etter planen etableres.

Stor interesse for Barneombudet - en eksplosjonsaktig økning antall henvendelser.

Valget av nytt Ombud hadde blant annet spesielt tatt hensyn til at Trond Viggo Torgersen allerede var et kjent navn for barn og unge og befolkningen forøvrig. Gjennom sin mediafaglige bakgrunn, programskaping, bokproduksjoner, plateproduksjoner og kunstneriske evner, hadde Ombudet i utgangspunktet en popularitet og tillit som skulle komme til å bety svært mye for befolkningens bruk av Ombudet.

De første åtte årene av Ombudets virksomhet hadde Barneombudet ca. 2-2500 henvendelser årlig.

Antall henvendelser i 1989 var over 4000, og den største økningen kom i perioden fra september til desember 1989, dvs. etter ombudsskiftet.

Spesielt markert var økningen av antall henvendelser fra barn og unge, noe som har sin spesielle årsak i Klar Melding-systemet, som ble etablert på høsten 1989.

Barneombudets ressursituasjon og geografiske deling mellom Oslo og Bergen.

Ved utnevning av nytt Ombud, ble det gitt ekstra ressurser, i form av:

- et to års hjemlet engasjement for å styrke fagstaben,
- midler for å dekke merkostnader ved delingen mellom Oslo og Bergen.

Ombudet fikk i sin avtale muligheten for å bli boende i Bergen, mens resten av kontoret skulle være i Oslo som tidligere.

Ekstraomkostningene ved denne delingen ble lagt inn i budsjettet ved en ekstra bevilgning til budsjettet 1989.

Ved disse endringene hadde ombudet 5 stillingshjemler til rådighet og et årsbudsjett på 2.734.000.

Erfaringer med nytt Barneombud etter 4 måneder:

- Positivt med så stor mediafokusering.
- Positivt at Ombudet allerede var kjent i hele befolkningen, ga et godt utgangspunkt for å rette søkelyset på barnefaglige saker...
- Store forventninger til Ombudet fra befolkningen, og sterk lydhørhet fra politiske organer/engstelse for å komme "på kant" med Ombudet.
- Krav til høyt faglig nivå, skapte en presset situasjon - i forbindelse med begrenset faglig bredde i staben, og det faktum at behandlingen av den store økningen i antall henvendelser "spiste opp" ressurser til å kunne arbeide mer i dybden på enkelte områder.

Barneombudets Råd:

- Ikke noe Råd etter 1. september og ut året, departementet arbeidet med å endre Rådets sammensetning, mandat, og form.

Planer for det videre arbeidet i 1990:

I arbeidsplanen ble det satt opp følgende satsingsområder for 1990. Disse vil bli behandlet i meldinga for 1990, og gjengis her derfor bare i stikkords form:

Barnevern
Heldagsskole
Barn og helse
Klar Melding
Barneombudets Framtidsfond
Videreutvikling av Barneombudets (faglige) Råd.

Gjennomgang av administrative rutiner for å bedre kommunikasjonen Oslo-Bergen, og for å rasjonalisere og effektivisere etaten i tråd med de endrede forventningene, prioriteringene til Ombudet.

DEL III.

VEDLEGG A.

STATISTIKK-DELEN.

GENERELL KOMMENTAR.

Statistikken er også for 1989 satt opp etter mønster fra tidligere år Barneombudet har eksistert. Dette for å kunne sammenligne virksomheten over tid. Det presenteres 30 tabeller med informasjon om virksomheten for inneværende år, men også med henvisninger til tidligere år.

Nesten alle henvendelser til Barneombudets kontor ble tidligere registrert og journalført i løpende post- og telefonjournaler.

I tillegg ble det ført en saksjournal, for de saker som opprettes på bakgrunn av henvendelser til kontoret eller saker som er opprettet etter Barneombudets eget initiativ.

Årets statistikk inneholder imidlertid en sentral svakhet, ved at det fra september 1989 ble innført nye og forenklete registreringssystemer. Statistikken gir derfor ikke et korrekt bilde av henvendelser og saker som kom til kontoret etter at nytt ombud ble utnevnt.

Et hovedskille var at alle telefonhenvendelser som kom til kontoret, og som ble avsluttet ved hjelp av en eller flere telefonsamtaler, ble registrert på egne telefonark manuelt, og er ikke tatt med i analysedelen i statistikken. Denne forenklingen av registreringen var nødvendig for at administrasjonen skulle kunne behandle den store økningen i antall henvendelser.

Dette betyr konkret at en rekke henvendelser som ville ha blitt registrert som saker under forrige Ombud, nå kun blir registrert som en telefonhenvendelse. Barneombudets saker er i de siste fire månedene av året definert som saker der det foreligger skriftlig korrespondanse med ombudet. Skillet mellom enkeltsaker og prinsipsaker er opprettholdt.

Med denne klare begrensningen vil tabellene i hovedsak gi et bilde av ombudsvirksomheten slik den tradisjonelt har vært drevet før 1. september. Endringer som en følge av ombudsskiftet vil først kunne bli tydeliggjort i meldinga for 1990.

Vi har likevel valgt å presentere tabellene i en samlet form, til tross for denne klare begrensning som ligger i endringene etter 1. september. Tabellene vil iallfall gi et bilde av virksomheten slik den ble drevet det meste av året. Vi ber imidlertid leserne om å ta med seg disse forbehold under lesingen av tabellene for 1989.

Tabell 1.Antall henvendelser av ulik type i 1989, 1988, 1987, og 1986:

Saksområde:	1989 Ant. henv.	1988 Ant. henv.	1987 Ant. henv.	1986 Ant. henv.
Henvendelser vedr. saker:	1.601	1.674	1.345	1.315
Spørsmål om barns situasjon, rettig- heter, student- veiledning:	135	192	151	148
Forespørsler om foredrag, del- takelse på kurs, seminar:	494	240	252	195
Informasjon om, og kontakt med BO:	308	187	182	188
Administrasjon, økonomi, personale, (kun skr. henv.):	105	165	92	67
Tilsendte rapporter, rundskriv o.l.	149	83	103	58
TOTAL:	2.792	2.641	2.125	1.971

Tabell 1:

Antall henvendelser har økt jevnt de siste årene, men med en svært stor økning etter 1. september. Spesielt har det vært en markert økning i henvendelser med ønske om å få Barneombudet til å holde foredrag og delta på kurs og konferanser.

Å spre kunnskap om barn og unge er et sentralt arbeidsområde for Barneombudet, og det er svært positivt at så mange ønsker å lytte til Barneombudets synspunkter og barnefaglige betraktninger.

Tabell 2.Antall saker og sakstyper i 1987, 1988, 1989:

Type sak:	1989		1988		1987	
	Antall saker	% av total	Antall saker	% av total	Antall saker	% av total
Enkeltsak:	896	89%	750	85%	750	86%
Prinsippsak:	76	8%	97	11%	97	11%
Høringsuttalelse:	32	3%	30	3%	30	3%
TOTAL:	1004	100%	961	100%	877	100%

Tabell 2:

Av tabellen framgår det at Barneombudet har hatt en økning i antall saker i 1989 i forhold til tidligere år, selv med de forenklete registeringsrutiner som er tidligere omtalt.

Tabell 3.Alle stedfestede saker, respektive stedfestede barnesaker i 1989. Fordelt etter landsdel.

LANDSDEL:	Alle stedfestede saker:		Stedfestede barnesaker:		Andel barnesaker av samtl. saker fra landsdelen, i %:
	Ant. saker:	% av total:	Ant. saker:	% av total:	
Oslo:	309	34.2%	19	24.4%	6.2%
Akershus:	108	12.0	12	15.4%	11.1%
Østlandet ellers:	161	17.8%	18	23.1%	11.2%
Østlandet totalt:	578	63.9%	49	62.8%	8.5%
Sørlandet:	32	3.5%	3	3.9%	9.4%
Vestlandet:	149	16.5%	11	14.1%	7.4%
Trøndelag:	45	5.0%	5	6.4%	11.1%
Nord-Norge:	96	10.6%	10	12.8%	10.4%
Utlandet:	4	0.4%	0	0.0%	0.0%
TOTAL:	904	100.0%	78	100.1%	8.6%

Tabell 3:

Ikke alle saker som BO arbeider med kan stedfestes. Dette skyldes at henvender ikke alltid forteller hvor han / hun ringer fra, eller at saken er reist på prinsipielt grunnlag av organisasjoner og foreninger, som gjør stedfesting uinteressant:

Tabell 4.

Stedfestede saker / stedfestede barnesaker i 1989. Fordelt etter fylke.

FYLKE:	Alle stedfestede saker:		Stedfestede barnesaker:		Andel barnesaker av samtl. saker fra fylket; % :
	Ant. saker:	% av total:	Ant. saker:	% av total:	
Østfold:	32	3.9%	8	10.3%	20.0%
Akershus:	96	11.6%	12	15.4%	11.1%
Oslo:	290	35.1%	19	24.4%	6.2%
Hedmark:	16	1.9%	2	2.6%	11.1%
Oppland:	15	1.8%	0	0.0%	0.0%
Buskerud:	37	4.5%	4	5.1%	9.8%
Vestfold:	24	2.9%	0	0.0%	0.0%
Telemark:	19	2.3%	4	5.1%	17.4%
Aust-Agder:	10	1.2%	2	2.6%	16.7%
Vest-Agder:	19	2.3%	1	1.3%	5.0%
Rogaland:	33	4.0%	4	5.1%	10.8%
Hordaland:	60	7.3%	5	6.4%	7.7%
Segn og Fjordane:	14	1.7%	1	1.3%	6.7%
Møre og Romsdal:	31	3.8%	1	1.3%	3.1%
Sør-Trøndelag:	32	3.9%	2	2.6%	5.9%
Nord-Trøndelag:	8	1.0%	3	3.9%	27.3%
Nordland:	41	5.0%	6	7.7%	12.8%
Troms:	28	3.4%	2	2.6%	6.7%
Finnmark:	17	2.1%	2	2.6%	10.5%
Utlandet:	4	0.5%	0	0.0%	0.0%
TOTAL:	826	100.2%	78	100.3%	8.6%

Tabell 5.Saker fordelt etter hvilket fylke henvendelsen kom fra, og hvem som reiste saken, 1989.

FYLKE:	Henvendelser:			
	Barn	Voksne	Andre	Sum
Østfold:	8	29	3	40
Akershus:	12	82	14	108
Oslo:	19	183	107	309
Hedmark:	2	11	5	18
Oppland:		13	2	15
Buskerud:	4	34	3	41
Vestfold:		21	3	24
Telemark:	4	15	4	23
Aust-Agder:	2	9	1	12
Vest-Agder:	1	16	3	20
Rogaland:	4	32	1	37
Hordaland:	5	51	9	65
Sogn og Fjordane:	1	12	2	15
Møre og Romsdal:	1	25	6	32
Sør-Trøndelag:	2	27	5	34
Nord-Trøndelag:	3	7	1	11
Nordland:	6	36	5	47
Troms:	2	19	9	30
Finnmark:	2	15	2	19
Utlandet:		3	1	4
Ikke stedfestet sak:	18	65	17	100
SUM:	96	705	203	1004

Tabell 6.Sakene i 1989 fordelt etter hvem henvendelsen kom fra.

	ANTALL	%
Ett eller flere barn	96	9.6%
Voksen enkeltperson	705	70.2%
Fagfolk	18	1.8%
Organisasjon	53	5.3%
Sentralmyndighet	46	4.6%
Kommunal/Fylkeskommunal myndighet	30	3.0%
Institusjon	18	1.8%
Andre (næringsliv, media, forskning)	9	0.9%
Påtalemyndighet	1	0.1%
Barnombudets eget initiativ	28	2.8%
SUM	1004	100.1%

Tabell 6:

Tallene gjenspeiler i hovedsak virksomheten fra før ombudsskiftet. Her er ikke Klar Melding henvendelsene fra barn med, ei heller korte beskjeder og mindre saker som kom til kontoret etter september.

Tabell 7.Saker i 1989 fordelt på behandlingsform etter hvem som først reiste saken.

HENVENDER	Avsluttede saker:	Saker under arbeid/restanse til 1990	TOTALT:
Barn :	94	2	96
Voksne :	691	14	705
Andre :	181	22	203
SUM:	966	38	1004

Tabell 7:

Med avsluttede saker menes her saker som er realitetsbehandlet, og saker som Ombudet etter instruksens paragraf 3 har avvist. 966 saker ble på denne måten behandlet av kontoret mot 703 i 1988. Også saker som etter instruksjonen avvises, krever ofte at vi gir henvendere utstrakt råd og veiledning for å komme videre i sin sak.

Avviste saker er derfor også ofte tidkrevende.

Tabell 8.Saker i 1989 fordelt etter hovedbehandlingsform.

BEHANDLINGSFORM:	1989		1988	
	Antall saker:	% av total:	Antall saker:	% av total:
BO avgitt konkret uttalelse / tatt standpunkt til konflikt:	157	15.6%	170	19.4%
Saken henvist:	296	29.5%	187	21.3%
Saken overført til prinsippsak:	21	2.1%	24	2.7%
Saken henlagt:	327	32.6%	242	27.6%
Behandlede saker i 1989	801	79.8%	623	71.0%
Avviste saker etter instruksens paragraf 3:	165	16.4%	152	17.3%
Avsluttede saker i 1989	966	96.2%	775	88.3%
Restanser til 1990:	38	3.8%	102	11.6%
TOTALT:	1004	100.0%	961	99.9%

Tabell 9.Sakene fordelt etter saksområde; 1988 og 1989.

SAKSOMRÅDE:	1989		1988	
	Antall saker	% av total	Antall saker	% av total
1. Barn i spesielle livssituasjoner	304	30.3%	196	22.3%
2. Barnetilsyn / off. fritidstilbud:	74	7.4%	59	6.7%
3. Skolesaker:	137	13.7%	130	14.8%
4. Kultur / forbruk:	74	7.4%	71	8.1%
5. Familiens situasjon:	317	31.6%	276	31.5%
6. Barn og planlegging:	74	7.4%	113	12.9%
7. Diverse saker:	24	2.4%	32	3.6%
TOTAL:	1004	100.2%	961	99.9%

Tabell 10.Ulike typer saker i 1989 fordelt på saksområde. Antall og %, samt i % av totalt antall saker innenfor hvert saksområde.

SAKSOMRÅDE:	ANTALL	%
1. Barn i spesielle livssituasjoner:	20	20.8%
2. Barnetilsyn / off. fritidstilbud:	2	2.1%
3. Skolesaker:	21	21.8%
4. Kultur / forbruk:	4	4.2%
5. Familiens situasjon:	36	37.5%
6. Barn og planlegging:	5	5.2%
7. Diverse saker:	8	8.3%
TOTAL:	96	100.0%

Tabell 10:

Tabellen gir primært et bilde av situasjonen før ombudsskiftet, - se innledende statistikk-kommentarer!

Tabell 11.

Ulike typer saker i 1989 fordelt på saksområde. Antall og % ; samt i % av totalt antall saker innenfor hvert saksområde.

SAKSOMRÅDE:	Enkeltsaker:		Prinsippsaker:		Høringsuttalelser		TOT. ant.
	Antall saker:	% av total:	Antall saker:	% av total:	Antall saker:	% av total:	
1. Barn i spesielle livssituasjoner:	264	29.5%	31	40.8%	9	28.1%	304
2. Barnetilsyn/off. fritidstilbud:	67	7.5%	4	5.3%	3	9.4%	74
3. Skolesaker:	132	14.7%	4	5.3%	1	3.1%	137
4. Kultur/forbruk:	56	6.3%	10	13.2%	8	25.0%	74
5. Familiens situasjon:	298	33.3%	16	21.1%	3	9.4%	317
6. Barn og planlegging:	61	6.8%	7	9.2%	6	18.8%	74
7. Diverse saker:	18	2.0%	4	5.3%	2	6.3%	14
TOTAL:	896	100.1%	76	100.2%	32	100.1%	1004

Tabell 12.

Ulike typer saker: Fordelt etter hvorvidt de ble avsluttet i 1989 eller ikke.

BEHANDLING:	Enkeltsaker:		Prinsippsaker:		Høringsuttalelser:		Samtlige saker:	
	Antall saker:	% av total:	Antall saker:	% av total:	Antall saker:	% av total:	Antall/ % saker:	
Avsluttet i 1989:	873	97.4%	61	80.3%	32	100.0%	966	96.2%
Ikke avsluttet, - Restanse til 1990:	23	2.6%	15	19.7%	0	0.0%	38	3.8%
SUM:	896	100.1%	76	100.0%	32	100.0%	1004	100.0%

Tabell 13.Saker ferdigbehandlet ved første kontakt i 1989:

SAKSOMRÅDE:	Ferdigbehandlet ved 1. kontakt		Totalt antall saker innen saksområdet:	Ferdigbehandlet ved 1. kontakt - % av total:
	Antall:	% :		
1. Barn i spesielle livssituasjoner:	104	26.4%	304	34.2%
2. Barnetilsyn / off. fritidstilbud:	30	7.6%	74	40.5%
3. Skolesaker:	36	9.1%	137	26.3%
4. Kultur / forbruk:	9	2.3%	74	12.2%
5. Familiens situasjon:	191	48.5%	317	60.3%
6. Barn og planlegging:	12	3.0%	74	16.2%
7. Diverse saker:	12	3.0%	24	50.0%
TOTAL:	394	99.9%	1004	39.2%

Tabell 14.Saker ferdigbehandlet i 1989 ved 1. henvendelse, - fordelt innen hovedsaksområdet 'Familiens Situasjon'.

SAKSOMRÅDE:	Antall:	% :
Foreldremyndighetens omfang:	5	2.6%
Barnets økonomi:	1	0.5%
Barnets rettigheter:	11	5.8%
Barneoppdragelse:	10	5.2%
Konflikt foreldre / barn:	15	7.9%
Lover / regelverk:	0	0.0%
Diverse (Barnet i familien):	1	0.5%
Inntektsfordeling / skattesystem:	0	0.0%
Barnetrygd / folketrygd etc.:	5	2.6%
Bokostnader / støtte:	4	2.1%
Andre off. støtteordninger:	2	1.1%
Aleneforeldre:	2	1.1%
Bidrag:	3	1.6%
Rettigheter barneforeldre:	8	4.2%
Barn på arbeidsplassen:	1	0.5%
Boligbehov / formidling:	0	0.0%
Generelt (bomiljø):	1	0.5%
Konflikter (bomiljø):	9	4.7%
Diverse (bomiljø):	0	0.0%
Generelt (skilsmisse):	2	1.1%
Barnefordeling:	21	11.0%
Foreldreansvar:	8	4.2%
Samværsrett:	77	40.3%
Barnets rettigheter:	5	2.6%
Andres rettigheter:	0	0.0%
Diverse (skilsmisse):	0	0.0%
Barn og forsikringsordninger:	0	0.0%
Diverse:	0	0.0%
TOTALT:	191	100.1%

Tabell 15.

Totalt antall saker som ble ferdigbehandlet ved 1. kontakt i 1989, fordelt etter behandlingsform. Antall, % og % av saker innen hver behandlingsform.

BEHANDLINGSFORM:	Ferdigbehandlet ved 1. kontakt:		Totalt antall saker innen beh. form:	Ferdigbehandlet ved 1. kontakt:
	Antall:	% :		i % av total:
Avvist:	120	30.5%	165	72.7%
Henvist:	161	40.9%	296	54.4%
Henlagt:	107	27.2%	327	32.7%
BO avgitt konkret uttalelse, tatt standpunkt til konflikt:	5	1.3%	157	3.2%
Saken overført til prinsipp sak:	1	0.3%	21	4.8%
Restanser til 1990:	0	0.0%	38	0.0%
TOTAL:	394	100.2%	1004	39.2%

Tabell 16.

Avsluttede enkeltsaker i 1989. Fordelt etter behandlingsform.

BEHANDLINGSFORM:	Antall saker:	% av total:
BO avgitt konkret uttalelse, tatt standpunkt til konflikt:	101	11.65
Saken henvist:	290	33.2%
Saken overført til prinsipp sak:	17	2.0%
Saken henlagt:	301	34.5%
Bahandlede saker:	709	81.2%
Avviste saker etter instruksens paragraf 3:	164	18.8%
Antall avsluttede enkeltsaker	873	100.0%

Tabell 17.

Prinsipp saker i 1989 fordelt etter hvorvidt de ble avsluttet eller ikke.

	Antall	%
Avsluttet:	61	80.3%
Restanser:	15	19.7%
TOTALT:	76	100.0%

Tabell 18.Avsluttede saker i 1989 fordelt på ulike behandlingsmåter /
ulike sakstyper.

BEHANDLINGS- FORM:	Enkeltsaker:		Prinsippsaker:		Høringsuttalelser:		Samtlige:	
	Antall	% av	Antall	% av	Antall	% av	Antall	% av
	saker:	total:	saker:	total:	saker:	total:	saker:	total:
Avviste saker:	164	18.8%	1	1.6%	0	0.0%	165	17.1%
Henviste saker:	290	33.2%	6	9.8%	0	0.0%	296	30.6%
Henlagte saker / overført P-sak:	318	36.4%	15	24.6%	15	46.9%	348	36.0%
BO avgitt konkret uttalelse / tatt stilling til								
konflikt:	101	11.6%	39	63.9%	17	53.1%	157	16.3%
Prinsippsak:	19	2.7%	5	10.2%	0	0.0%	24	3.1%
SUM:	873	100.0%	61	99.9%	32	100.0%	966	10.0%

Tabell 19.Avsluttede saker i 1989 fordelt på behandlingsform etter hvem
som først reiste saken.

BEHANDLINGSFORM:	BARN:		VOKSEN:		ANDRE:		TOTALT ANTALL:
	Antall:	% :	Antall:	% :	Antall:	% :	
BO avgitt uttalelse / tatt stilling til konflikt:	7	7.5%	72	10.4%	78	43.1%	157
Saken henvist:	25	26.6%	244	35.3%	27	14.9%	296
Saken henlagt / overf. til P-sak:	37	39.4%	238	34.4%	73	40.3%	348
Behandlede saker:	69	73.4%	554	80.2%	178	98.3%	801
Avviste saker:	25	26.6%	137	19.8%	3	1.7%	165
Totalt antall avsluttede saker:	94	100.0%	691	100.0%	181	100.0%	966

Tabell 20.Henlagte saker i 1989 etter årsak til henleggelsen

Årsak til at saken henlegges:	Enkelt-sak:		Prinsipp-sak:		Høringsuttalelse:		SUM:
	Antall:	% :	Antall:	% :	Antall:	% :	
Saken av mindre betydning: HL	21	6.6%	3	20.0%	0	0.0%	26
Allerede behandlet tilsvarende saker: HR	22	6.9%	0	0.0%	0	0.0%	22
Saken overføres til P-sak: ØP	17	5.4%	4	26.7%	0	0.0%	21
Kontoret mangler kapasitet: HA	37	11.6%	4	26.7%	11	73.3%	52
Kontoret mangler kompetanse: HK	1	0.3%	0	0.0%	2	13.3%	3
Saken bragt i orden HO	12	3.8%	0	0.0%	0	0.0%	12
BO ikke fått materiale HM	50	15.7%	1	6.7%	0	0.0%	51
Saken henlagt med info. til henv.	158	49.7%	3	20.0%	0	0.0%	161
SUM:	318	100.0%	15	100.1%	15	99.9%	348

Tabell 21.Enkeltsaker i 1989 der det ble avgitt uttalelse, der BO tok konkret standpunkt. Fordelt etter hvordan saken ble vurdert og hvem Ombudet uttalte seg til. Absolutte tall.

Vurdering av sakens realiteter:	Uttalelse til henvender. Antall saker:	Uttalelse til annen instans. Antall saker:	Totalt antall saker:
Kritikkverdig. BO foreslår konkrete tiltak:	8	23	31
Vanskelig å ta stilling til. BO ber bl.a. noen se generelt på saken:	29	8	37
Ikke kritikkverdig:	4	0	4
SUM;	41	31	72

Tabell 22.

Henviste enkelt-saker i 1989. fordelt etter hvilken innsats
BO henviste til.

INSTANS:	Antall saker:	% av total:
Departementer:	28	9,7%
Annen sentral myndighet:	13	4,5%
Fylkesmyndighet:	23	7,9%
Kommunal myndighet:	155	53,5%
Institusjon / fagfolk:	38	13,1%
Organisasjoner:	8	2,8%
Private bedrifter:	4	1,4%
Påtalemundighet:	11	3,8%
Massemedia:	7	2,4%
Voksne:	3	1,0%
TOTAL:	290	100,1%

Tabell 23.

Enkelt-saker der BO ga en uttalelse i 1989. fordelt etter hvem
BO uttalte seg til.

INSTANS:	Antall saker:	% av total:
Departementer:	5	21,7%
Annen sentral myndighet:	0	0,0%
Fylkesmyndighet:	2	8,7%
Kommunal myndighet:	8	34,8%
Institusjoner:	0	0,0%
Organisasjoner:	2	8,7%
Private bedrifter:	0	0,0%
Påtalemyndighet:	2	8,7%
Massemedia, forskning:	0	0,0%
Voksne:	3	13,0%
Barn:	1	4,4%
TOTAL:	23	100,0%

Tabell 24.Fordeling av saker / problemer innenfor saksområdet: 'Barn med spesielle livssituasjoner', - i 1989.

TYPE PROBLEM:	Antall saker...	
	Totalt:	Reist av barn:
Generelt:	3	0
Barnevern:	193	11
Funksjonshemmede barn:	16	0
Språklige minoriteter:	26	0
Barn og helse:	41	2
Spesielle problemer:	20	2
Diverse:	5	1
TOTAL:	304	20

Tabell 25.Fordeling av saker / problemer innen saksområdet: 'Barnetilsyn og offentlige fritidstilbud'.

TYPE PROBLEM:	Antall saker...	
	Totalt:	Reist av barn:
Generelt:	2	0
Barnehager:	56	0
Barneparker:	5	0
Fritidshjem:	1	0
Fritidsklubber / lekesentra:	1	0
Lekeområder utenfor bomiljø:	5	2
Integrering:	2	0
Diverse:	2	0
TOTAL:	74	2

Tabell 26.Fordeling av saker / problemer innen saksområdet: 'Skolesaker'.

TYPE PROBLEM:	Antall saker...	
	Totalt:	Reist av barn:
Generelt:	0	0
Skolebruksplaner:	26	9
Grunnskolen:	89	11
Integrering:	6	0
Videregående skole:	4	1
Spesialundervisning:	9	0
PP-Tjeneste:	3	0
Diverse:	0	0
TOTAL:	137	21

Tabell 27.Fordeling av saker / problemer innen saksområdet: 'Kultur og forbruk'.

TYPE PROBLEM:	Antall saker...	
	Totalt:	Reist av barn:
Barn og kultur m.v.	11	0
Deltakelse / arbeid:	6	1
Organisasjoner:	4	0
Barn og media:	22	0
Forbruk / produkter:	30	3
Ungdom og kultur:	0	0
Diverse:	1	0
TOTAL:	74	4

Tabell 28.Fordeling av saker / problemer innen saksområdet: 'Familiens situasjon'.

TYPE PROBLEM:	Antall saker...	
	Totalt:	Reist av barn:
Barnet i familien:	61	25
Familiens økonomi:	44	0
Familiens arbeidssituasjon:	18	0
Boligforhold:	1	0
Bomiljø:	13	2
Skilsmisse:	176	9
Diverse:	4	0
TOTAL:	317	36

Tabell 29.fordeling av saker / problemer innen saksområdet: 'Barn og planlegging'.

TYPE PROBLEM:	Antall saker...	
	Totalt:	Reist av barn:
Samfunnsplanlegging:	5	0
Kommunal planlegging:	2	0
Planlegging nye områder:	2	0
Planlegging eksisterende omr.:	22	0
Veg- trafikkplanlegging:	28	5
Drift / gjennomføring:	13	0
Diverse:	2	0
TOTAL:	74	5

Tabell 30.

Saker i 1989 innen ulike saksområder fordelt etter behandlingsform.

SAKSOMRÅDE:	Avviste saker ⁽¹⁾ :			Henviste saker:			Avgitt uttalelse/ tatt stilling til evt. problem:			Henlagte saker/ overført til P-sak:			Under behandling. Restanse til 1990:			Totalt antall saker:
	A:	B:	C:	A:	B:	C:	A:	B:	C:	A:	B:	C:	A:	B:	C:	
1. Barn i spesielle livssituasjoner:	10	6.1%	4.3%	128	43.2%	42.1%	58	32.6%	18.1%	91	27.8%	29.9%	17	44.7%	5.6%	304
· Barnetilsyn/off. fritidstilbud:		0.0%	0.0%	14	4.7%	18.9%	19	10.7%	25.7%	35	10.7%	47.3%	6	15.8%	8.1%	74
3. Skolesaker:	2	1.2%	0.7%	36	12.2%	26.3%	28	15.7%	21.2%	63	19.3%	46.0%	8	21.1%	5.8%	137
4. Kultur/forbruk:		0.0%	2.7%	22	7.4%	29.7%	23	12.9%	28.4%	27	8.3%	36.5%	2	5.3%	2.7%	74
5. Familiens situasjon:	151	91.5%	1.3%	66	22.3%	20.8%	32	18.0%	56.5%	65	19.9%	20.5%	3	7.9%	1.0%	317
6. Barn og planlegging:		0.0%	1.4%	30	10.1%	40.5%	13	7.3%	16.2%	31	9.5%	41.9%	0	0.0%	0.0%	74
7. Diverse saker:	2	1.2%	8.3%		0.0%	0.0%	5	2.8%	20.8%	15	4.6%	62.5%	2	5.3%	8.3%	24
TOTAL:	165	100.0%	2.1%	296	99.9%	29.5%	178	100.0%	32.1%	327	100.1%	32.6%	38	100.1%	3.8%	100

A: Antall saker. B: % av total. C: % av saker innen saksområdet.

(1): Ombudet har etter instruksen (par. 3) ikke lov til å behandle konflikter mellom barn og foresatte innbyrdes. Antall anviste saker blir derfor stort under saksområde 5. Som nevnt tidligere i årsmeldinga må Barneombudet bruke tid på de sakene som formelt avvises. I slike saker gis det psykologisk og juridisk rådgivning til henvender, samt informasjon om ulike hjelpeinstanser.

VEDLEGG B.**AVGITTE HØRINGSUTTALELSER 1989:**

1. Forslag til endret forskrift om rullebrett.
Til Statens Forurensingstilsyn 16.01.89.
2. Høringsuttalelse til retningslinjer for småbarnsenger.
Til Statens Forurensingstilsyn 06.02.89.
3. Lov om barnehager m.v. Utkast til endring i godkjenningsordningen og forenkling av regelverket.
Til forbruker- og administrasjonsdepartementet 05.02.89.
4. NOU 1988:29. Etterforskning av incestsaker.
Til Justisdepartementet 03.03.89.
5. Forskrift om forenklet forelegg i vegtrafikksaker, og gebyr for visse overtredelser av vegtrafikklovgivningen.
Til Statens Vegvesen 28.03.89.
6. Høringsuttalelse til reviderte forskrifter for grunnskolen.
til Kirke- og undervisningsdepartementet 29.03.89.
7. NOU 1988:33. "Psykologer i den kommunale helse- og sosialtjenesten."
Til Sosialdepartementet 29.03.89.
8. Bekjempelse av voldskriminalitet. Forbud mot import og besittelse av pornografi.
Til Justisdepartementet 07.04.89.
9. Retningslinjer for høye barnestoler og køye- og etasje senger.
Til Statens forurensningstilsyn 19.04.89.
10. Handlingsplan for likestilling - oppfølging. Forslag til visse endringer i arbeidsmiljølovens paragraf 46 A.
Høringsuttalelse.
Til Kommunal- og arbeidsdepartementet 05.05.89.
11. NOU 1988:40. Datapolitikk i staten i 1990-årene.
Til Forbruker- og administrasjonsdepartementet 22.05.89.
12. Forbud mot transport av passasjerer i godsrom i varebil og på lasteplan på lastebiler - forslag til endring av forskrifter.
Til Vegdirektoratet 20.06.89.
13. Retningslinjer for trappe- /dørgrind. - Høring.
Til Statens Forurensingstilsyn 27.06.89.
14. Brosjyre om barn på sykehus.
Til Sosialdepartementet 09.08.89.

15. Eventuell overføring av ansvaret for bidragssakene til trygdekontorene.
Til Sosialdepartementet 19.09.89.
16. Forskrift til ny utlendingslov. - Høringsuttalelse.
Til Justisdepartementet 05.12.89.

VEDLEGG C.
REGNSKAP 1989.

Post:	Betegnelse:	Regnskap 1989:
01	Lønn og godtgjørelser:	1256
11	Varer og tjenester:	1205
SUM:		2461

Post 01; Lønn og godtgjørelser:

Underpost:	Betegnelse:	Regnskap 1989
01.1	Organiserte stillinger:	900
01.2	Ekstrahjelp:	167
01.7	Styrer, råd, og utvalg:	17
01.8	Trygder og pensjoner:	172
SUM:		1256

Post 11; Varer og tjenester:

Underpost:	Betegnelse:	Regnskap 1989:
11.1	Maskiner, inventar og utstyr:	500
11.2	Forbruksmaterieell m.m.:	42
11.3	Reiseutgifter:	154
11.4	Kontortjenester m.m.:	195
11.5	Møter, opplysningsvirksomhet:	80
11.9	Bygningers drift, lokal-leie:	234
SUM:		1205

VEDLEGG D.**BARNEOMBUDETS LOV OG INSTRUKS:****LOV OM BARNEOMBUD:****Paragraf 1 (formål).**

Denne lov har til formål å bidra til å fremme barns interesser i samfunnet.

Paragraf 2 (Barneombud).

Kongen oppnevner for 4 år om gangen et Barneombud.

Kongen oppnevner et råd som skal virke som et rådgivende organ for Barneombudet.

Paragraf 3 (Ombudets oppgaver).

Ombudet har til oppgave å fremme barns interesser overfor det offentlige og private, og skal følge med i utviklingen av barns oppvekstkår.

Ombudet skal særlig:

- a) av eget tiltak eller som høringsinstans ivareta barns interesser i samband med planlegging og utredning på alle felter,
- b) følge med i at lovgivning til vern om barns interesser blir fulgt,
- c) foreslå tiltak som kan styrke barns rettssikkerhet,
- d) fremme forslag til tiltak som kan løse eller forebygge konflikter mellom barn og samfunn,
- e) følge med i at det gis tilstrekkelig informasjon til det offentlige og private om barns rettigheter, og tiltak de har behov for. Ombudet kan virke av eget tiltak eller etter henvendelse fra andre. Barneombudet avgjør selv om en henvendelse gir tilstrekkelig grunn til behandling.

Paragraf 4 (adgang til institusjoner og opplysningsplikt m.v.).

Ombudet skal ha fri adgang til alle offentlige og private institusjoner for barn.

Offentlige myndigheter, og offentlige og private institusjoner for barn skal uten hinder av taushetsplikt gi Ombudet de opplysninger som trengs for å utføre Ombudets oppgaver etter denne lov. Opplysninger som trengs for å utføre Ombudets oppgave etter paragraf 3, annet ledd, bokstav b, kan, uten hinder av taushetsplikt, også kreves fra andre. Når det kan kreves opplysninger etter dette ledd, kan også protokoller og andre dokumenter kreves fremlagt.

Reglene i tvistemålslovens paragraf 204 nr. 1 og paragrafene 205.209 får tilsvarende anvendelse for Ombudets rett til å kreve opplysninger. Tvist om anvendelsen av disse reglene kan bringes inn for herreds- eller byretten, som avgjør spørsmålet ved kjennelse.

Paragraf 5 (uttalelser fra Ombudet).

Ombudet har rett til å uttale seg om forhold som går inn under arbeidsområdet. Ombudet bestemmer selv hvem uttalelsene skal rettes til.

Paragraf 6 (instruks for Ombudet og Rådet).

Kongen fastsetter en alminnelig instruks for Ombudet og Rådets organisasjon og saksbehandling. For øvrig utfører Ombudet og Rådet sine oppgaver selvstendig og uavhengig.

Paragraf 7 (ikrafttreden m.m.).

Denne lov gjelder også for Svalbard.

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

INSTRUKS FOR BARNEOMBUDET OG DETS RÅD:

Fastsatt ved Kongelig Resolusjon av 11. september 1981 i medhold av paragraf 6 i Lov om Barneombud av 6. mars 1981 nr. 5. Endringer gjort i henhold til Kongelig Resolusjon av 16. mars 1990 nr. 36.

Paragraf 1 Oppgaver.

Barneombudet skal i henhold til denne instruks utføre de oppgaver det er pålagt i følge Lov om Barneombud. Ombudet skal i sin virksomhet arbeide for at barns behov, rettigheter, og interesser blir tatt tilbørlig hensyn til på alle samfunnsområder. Ombudet har ikke myndighet til å avgjøre saker eller omstøte vedtak i forvaltningen. Med barn menes her personer opp til oppnådd myndighetsalder.

Ombudet bør sørge for å holde offentligheten orientert om sitt arbeid.

Paragraf 2 Hvordan saker blir tatt opp.

Ombudet tar opp saker etter eget tiltak eller etter henvendelse fra andre.

Enhver kan henvende seg til Ombudet. Muntlige henvendelser skal ombudet sørge for blir satt opp skriftlig.

Den som henvender seg til Ombudet, bør så vidt mulig gjøre rede for de grunner henvendelsen bygger på, og legge frem de opplysninger og dokumenter som måtte finnes i saken.

Dersom en henvendelse angår et bestemt barn, og henvendelsen ikke kommer fra barnet selv, skal Ombudet ikke behandle saken uten barnets samtykke. Når barnets alder tilsier det, skal også vergens samtykke innhentes. Dersom almene hensyn tilsier det, kan Ombudet behandle saken, selv om samtykke som nevnt ikke er innhentet.

Paragraf 3 Avvisning.

Ombudet skal avvise henvendelser om enkeltkonflikter mellom et barn og dets foresatte, mellom foresatte innbyrdes om utøvelse av foreldreansvar, og lignende saker. Ombudet skal i slike tilfeller opplyse om grunnen til avvisningen og gi generell informasjon om eventuelle eksisterende instanser som har til oppgave å behandle konflikter av denne type.

Ombudets avvisning kan ikke påklages.

Paragraf 4 Henvisning.

Henvendelser angående forhold som i det vesentlige angår lovanvendelses- eller saksbehandlingsspørsmål, skal Ombudet henvende til Sivilombudsmannen når denne har kompetanse.

Angår en henvendelse forhold som kan bringes inn for et forvaltningsorgan, kan den som henvender seg til Ombudet, henvises til å ta saken opp med vedkommende organ. Ombudet kan også selv oversende saken dit.

Angår en henvendelse forhold som kan bringes inn for påtalemyndighet eller spesielt tilsynsorgan, kan Ombudet etter nærmere undersøkelse av sakens omstendigheter oversende saken til vedkommende myndighet dersom vilkårene i fvl. paragraf 13 b nr. 6 er til stede.

Paragraf 5 Henleggelse.

Finner Ombudet at det forhold en henvendelse gjelder, ikke gir grunn til kritikk eller annen oppfølging, kan saken henlegges. Ombudet kan videre henlegge en sak dersom det forhold henvendelsen gjelder, er rettet eller opphørt.

Ombudet kan på ethvert trinn i saksbehandlingen, også ut fra arbeidsmessige grunner, henlegge en sak. Ombudet bør imidlertid søke å behandle et representativt utvalg av saker.

Den som har henvendt seg til Ombudet, skal underettes om henleggelsen, og grunnen til den.

Ombudets henleggelse kan ikke påklages.

Paragraf 6 Saksbehandlingsregler.

Forvaltningsloven kap.I-III, og Offentlighetsloven gjelder for Ombudets virksomhet.

Ombudet skal før det avgir sin uttalelse påse at saken er så godt belyst som mulig. Ombudet avgjør hvilke skritt som bør tas til avklaring av saksforholdet.

Også når det ikke følger av andre regler, skal Ombudet bevare taushet om kilden for opplysninger det har benyttet seg av, når kilden uttrykkelig har betinget seg dette.

Paragraf 7 Ombudets uttalelse i saken.

Ombudet skal personlig ta standpunkt til alle saker som det har tatt opp til behandling og som ikke er blitt henlagt etter instruksens paragraf 5. Som hovedregel skal Ombudets standpunkt formes som en skriftlig uttalelse med begrunnelse.

Ombudet bestemmer selv hvem uttalelsen skal rettes til. Uttalelsen kan også rettes til presse og kringkasting eller

andre, i den utstrekning Ombudet finner det hensiktsmessig.

Ombudet skal ikke uttale seg om lovligheten av et forhold når Sivilombudsmannen har avgitt uttalelse eller når forholdet enten er avgjort av domstolene eller er bragt inn for domstolene til avgjørelse. Ombudet kan likevel kritisere den faktiske og rettslige tilstand som Sivilombudsmannens uttalelser eller domstolens avgjørelse avdekker.

Paragraf 8 Årlig rapport.

Ombudet skal hvert år innen 1. april avgi en rapport til departementet om sin virksomhet i det foregående kalenderår. Rapporten skal være offentlig tilgjengelig.

Paragraf 9 Personal- og økonomiforvaltning.

Ombudet utnevnes i Statsråd for 5 år av gangen. Ingen kan være Ombud mer enn åtte år til sammen.

Til disposisjon for sitt arbeid har Ombudet et sekretariat. Sekretariatets medarbeidere ansettes etter regler som gis av departementet.

Ombudets kontorsjef er fast stedfortreder for Ombudet. Ombudet og dets saksbehandlere bør ha en variert faglig sammensetning.

Reglement for økonomiforvaltningen i departementene og reglement for departementenes organisasjon og saksbehandling skal gjelde så langt de passer.

Paragraf 10 Barneombudets Råd.

I tilknytning til Ombudet opprettes det et Råd. Rådet skal ha en leder. Rådet og dets leder utnevnes i Statsråd for fire år av gangen. Det består av i alt åtte medlemmer, herunder Barneombudet.

Departementet har anledning til å foreta suppleringsoppnevninger, dersom et medlem fratrer i perioden.

Rådet skal fungere som et rådgivende, konsultativt organ for Barneombudet, og skal bistå Ombudet i dets arbeid ved å drøfte spørsmål vedrørende Ombudets virksomhet. Både Ombudet og de øvrige rådsmedlemmer kan ta opp spørsmål som de mener bør drøftes. Ombudet kan legge spørsmål om løsning av enkeltsaker frem også for enkeltmedlemmer av Rådet.

Rådet kan ha en utadrettet funksjon. Det har ingen besluttende myndighet i forhold til Ombudet.

Rådet bør møtes med regelmessige mellomrom minst fire ganger i året. Dersom minst to rådsmedlemmer forlanger det, skal Rådet innkalles til ekstraordinært møte. Innkallelse til rådsmøter foretas av Ombudet med minst to ukers varsel. Dagsorden og sakspapirer skal utsendes minst en uke før møtet.

Departementet har rett til å delta i Rådets møter. Ombudet kan gi andre adgang til å delta i møtene.

Det skal føres referat fra møtene i Rådet.

Paragraf 11 Ikrafttredelse

Denne instruks trer i kraft straks.